

LUSKASTA NEBINA (*Aster squamatus*)

Enoletna slanoljubna rastlina z razvejanim stebлом, ki lahko zraste preko enega metra višine. Na vsaki rastlini veliko majhnih belo (rdečkasto) rumenih koškov (»cvetov«), ki so podobni tistim pri marjetici, le veliko manjši. Spodnji listi daljši in ozki, medtem ko so listi zgornjih poganjkov krajši in pritisnjeni ob poganjke, kar jim daje luskast izgled.

Naravna razširjenost: Srednja in Južna Amerika.

Vplivi vrste: z gostim razraščanjem na slanih rastiščih (npr. na solinskih nasipih) izpodriva domorodne slanoljubne rastline.

Ukrepi: odstranjevanje rastlin pred zrelostjo plodov.

NAVADNI TRSTIKOVEC ALI NAVADNA KANELA (*Arundo donax*)

Je visoka trajnica, ki v Sloveniji ni samonikla. Kanelo domačini uporabljajo kot podporo pri rasti različnih vrtnin (paradižniki, fižol, grah,...). Iz nje izdelujejo preproste kritine na terasah in manjših objektih ob obdelanih površinah. Pogosto jo tudi sadijo ob robovih parcel kot živo mejo oz. uporabljajo njena stebela pri izdelavi preprostih ograd.

Naravna razširjenost: Azija.

Vplivi vrste: Zaradi vegetativnega razmnoževanja s koreniki prerastejo velike površine in izpodriva avtohtono vegetacijo.

Ukrepi: omejitve gojenja vrste in puljenje mladih rastlin.

BAMBUS (*Bambuseae*)

Je trajnica iz družine trav z olesenelimi stebli. Obstaja ogromno različnih vrst bambusa, ki jih najdemo praktično na vseh celinah. Bambus spada v veliko družino *Gramineae*, ki vključuje tudi trave, žita, oves in koruzo. Bambus je trava in z nekaj izjemami je tropska vrsta.

Naravna razširjenost: Jugovzhodna Azija.

Vplivi vrste: Zaradi vegetativnega razmnoževanja s koreniki prerastejo velike površine in izpodriva avtohtono vegetacijo. Predvsem v toplejših predelih in na vlažnejših tleh je vrsta zelo invazivna.

Ukrepi: omejitve gojenja vrste in puljenje mladih rastlin.



INVAZIVNE TUJERODNE RASTLINSKE VRSTE V KRAJINSKEM PARKU STRUNJAN

VELIKI PAJESEN (*Ailanthus altissima*)

Listopadno drevo s svetlosivim lubjem in dolgimi, pernato sestavljenimi listi, ki imajo zmečkani značilen, oster, neprijeten vonj. Socvetja so do 25 cm dolga, zelenkaste barve. Zreli plodovi so svetlo rdečkastorjavi. Cveti pozno pomladi, plodovi dozoriijo septembra in oktobra.

Naravna razširjenost: Kitajska in Moluški otoki. V Evropo je vrsta prišla kot okrasno drevo, za pogozdovanje suhih kraških rastišč in zaradi gojenja sviloprejk.

Vplivi vrste: tvori neprehodne sestoje s katerimi izpodrine domorodno vegetacijo. Izloča snovi, ki preprečujejo rast drugim rastlinskim vrstam. V Sloveniji je najbolj problematičen na Primorskem. Nekateri ljudje so alergični na njegov pelod. Njegov sok naj bi povzročal miokrditis. Je agresiven plevel, ki ga je težko odstranjevati in lahko povzroča škodo na napeljavah.

Ukrepi: prepoved sajenja in gojenja, ponavljajoče se večletno redno žaganje oz. sekanje v zgodnjem poletnem času, dokler se rastlina ne izčrpa, izkopavanje dreves, odstranjevanje odraslih ženskih dreves, puljenje mladih rastlin.

TOPINAMBUR (*Helianthus tuberosus*)

Od 1 do 3 m visoka, v zgornjem delu razvejana trajnica z gomoljastimi koreniki in velikimi jajčasto-suličastimi listi z nazobčanim robom in raskavo zgornjo površino. Koški (»cvetovi«) živo rumeni, od 4 do 8 cm v premeru. Je bližnji sorodnik sončnice. Cveti od septembra do novembra.

Naravna razširjenost: Severna Amerika. V Evropo so jo prinesli kot okrasno rastlino, za prehrano ljudi in kot krmo za živino.

Vplivi vrste: Razvije zelo goste in visoke sestoje ter ogroža avtohtono vegetacijo. Prepreči tudi razvoj kalic avtohtonih drevesnih vrst. Nekateri ljudje so alergični na njegov pelod. Je nadležen plevel, ki ga je težko trajno odstraniti.

Ukrepi: omejitve gojenja vrste, odstranjevanje rastlin (gomoljev) v pomladnem in zgodnje poletnem času.

ENOLETNA SUHOLETNICA (*Erigeron annuus*)

Od 40 cm do 1 m in več visoka enoletnica, dvoletnica ali trajnica z zgoraj razvejanim stebлом in do 10 cm dolgimi suličastimi listi. Na vsaki rastlini večje število koškov (»cvetov«), ki so, tako po barvi kot tudi velikosti, podobni tistim pri marjetici. Cveti od junija do novembra. Zakoreninja se tudi do 1 m globoko.

Naravna razširjenost: Severna Amerika. V Evropo prišla kot okrasna rastlina, kjer se kot taka že dolgo ne goji več.

Vplivi vrste: izpodrivanje domorodnih rastlin. Je agresiven plevel, ki se množično pojavlja tudi na travnikih in ima slabo krmno vrednost.

Ukrepi: puljenje rastlin, ponavljajoča se večletna košnja, dokler se rastlina ne izčrpa.

ROBINIJA (»AKACIJA«) (*Robinia pseudoacacia*)

Drevo višine do 30 m z 20 do 30 cm dolgimi pernatostavljanimi listi, trni in globoko razbrazdanim lubjem. Beli, dišeči cvetovi so v grozdastih socvetjih dolžine do 25 cm. Cveti od aprila do maja, plodovi (strok) dozoriijo septembra in oktobra.

Naravna razširjenost: Severna Amerika. V Evropo je bila prinesena kot okrasno drevo in zaradi lesa. Zaradi trdote in trajnosti lesa se leseni koli (»frkade«) uporabljajo v kmetijstvu – predvsem v vinogradništvu, gradnji čolnov, železniških pragov, pohištvo ... Njen med je med najbolj cenjenimi.

Vplivi vrste: zaradi hitre rasti in širjenja izpodriva avtohtone vrste. Zaradi odpornosti na vse spremembe, ki prihajajo s klimatskimi spremembami, se bo vrsta vedno hitreje širila in uveljavljala.

Ukrepi: ponavljajoče se večletno redno žaganje oz. sekanje, dokler se rastlina ne izčrpa, izkopavanje dreves, obročkanje (zarez v lubje), puljenje mladih rastlin.

VERLOTOV PELIN (*Artemisia verlotiorum*)

Na videz podoben navadnemu pelinu, je svetlejšje zelene barve. Doseže višino od 40 cm do 120 cm, z večkrat deljenimi, spodaj belkastimi listi. Cvetovi majhni, rdečkaste barve. Ima značilen aromatičen vonj po kafri. Cveti od septembra do novembra.

Naravna razširjenost: Jugozahodna Kitajska.

Vplivi vrste: njegovo razširjanje z živicami mu omogoča preraščanje obširnejših površin, s katerih izpodriva avtohtono vegetacijo.

Ukrepi: puljenje mladih rastlin.

NENAVADNI MRKAČ (*Bidens subalternans*)

Do meter velika enoletna rastlina z večkrat deljenimi listi. Koški (»cvetovi«) živo rumeni, premera od 5 do 10 mm.

Naravna razširjenost: Južna Amerika, kjer predstavlja enega najbolj problematičnih plevelov, tudi zaradi svoje odpornosti na herbicide.

Vplivi vrste:

Ukrepi:

NAVADNA VINIKA (*Parthenocissus quinquefolia*)

Rastlina, znana tudi pod nepravim imenom divja trta, je ovijalka z dlanasto deljenimi listi iz petih (sedmih) delov, ki jeseni postanejo živo oranžne in rdeče barve. Mladi poganjki spomladi svetlordeči. Cvetovi zelenkasti v grozdastem socvetju, plodovi so črne do temnomodre jagode. Cveti julija in avgusta, plodovi dozoriijo jeseni.

Naravna razširjenost: Severna Amerika.

Vplivi vrste: kot ovijalka se hitro razraste ter »zaduši« in izpodrine avtohtone vrste.

Ukrepi:

NAVADNA PAPIRJEVKA (*Broussonetia papyrifera*)

Do 15 m visoko drevo. Moške in ženske rastline. Listi so lahko različni (celo na istih vejah): enostavni ali deljeni s tremi ali petimi krpami, dolgi od 8 do 20 cm z dolgim pecljem. Cveti aprila in maja, moški cvetovi v 6 do 8 cm dolgih mačicah, ženski v okroglih, rdečih socvetjih premera 2 cm. Plodovi okrogli, premera od 3 do 4 cm. Iz poškodovanega debela priteče zelo lepljiv mlečni sok, ki lahko ostane na oblačilih.

Naravna razširjenost: Japonska in Tajvan.

Vplivi vrste: Močno invazivna vrsta, ki s svojim razraščanjem izpodriva avtohtone vrste, tudi v gostih sestojih – naseli se lahko npr. tudi v živih mejah. Pelod lahko povzroča resne alergijske reakcije.

Ukrepi: prepoved sajenja in gojenja, ponavljajoče se večletno redno žaganje oz. sekanje, dokler se rastlina ne izčrpa, izkopavanje dreves, odstranjevanje odraslih ženskih dreves, puljenje mladih rastlin.

PELINOLISTNA AMBROZIJA (*Ambrosia artemisiifolia* L.)

Pelinolistna ambrozija je enoletnica, ki se pogosto pojavlja množično. V odvisnosti od gostote rasti je lahko različno visoka in razrasla, v glavnem od nekaj dm do 2 m. Listi so spiralasto nameščeni. Plod je otrdel, z bodičastimi izrastki, kar nekoliko spominja na žvrkljo, kuhinjski pripomoček. Rastlina je vetrocvetka, pozno poleti in jeseni sprošča ogromne količine peloda. Semena so zelo dolgo živeča, v prsti ostanejo nekatera kaljiva celo več desetletij.

Naravna razširjenost: Severna Amerika.

Vplivi vrste: Izpodrivanje avtohtone vegetacije suhih ruderalnih mest.

Ukrepi: odstranjevanje rastlin pred zrelostjo plodov. Zaradi zelo dolgožive zaloge semen v prsti je izkoreninjenje na območjih, kjer se je naturalizirala, skorajda nemogoče. Z redno in pogosto košnjo se lahko zmanjšuje intenziteto cvetenja.

Dolgoročno košnja (ali drugo odstranjevanje) tudi osiromaši zalogo semen v prsti, vendar je treba s tem res redno nadaljevati več let.